

[Steen Folke]

række vokser fra 3.000 pladser til 4.000, 5.000 eller måske endda 6.000 pladser, må det tages som udtryk for, at straffelovgivningen er ude af takt med befolkningens adfærdsmønster, og/eller at betingelserne for kriminalitet er forbedret, f.eks. gennem langtidsarbejdsløsheden, der rammer i titusindvis af unge.

Uanset baggrunden for det ændrede adfærdsmønster er en udvidet anvendelse af straffe det tåbeligste, mest kortsynede og mest selvforstærkende svar, samfundet kan give. Der må sættes ind mod årsagerne, som i vidt omfang er sociale, og sanktionspraksis må derudover udvikles i takt med befolkningens adfærd.

Når vi opretholder et sanktionssystem, er der imidlertid også al mulig grund til at lede efter alternativer til indespærring. Det er på den baggrund, vi i dag debatterer samfundstjeneste.

Om ministerens forsøgsordning vil vi sige, at det for os er en uforgivelig betingelse, at samfundstjenesten fremstår som en valgmulighed, og at den kun kommer på tale i tilfælde, hvor der hidtil har været idømt ubetinget frihedsstraf. Desuden må det være et krav, at tilbuddet gives efter objektive, ikke socialt diskriminerende kriterier, eftersom enhver subjektiv egnethedsvurdering såvel som sociale krav, f.eks. om, at den dømte skal være beskæftiget, altså ikke må være arbejdsløs under udståelsen af samfundstjenesten, vil føre til en uundgåelig udvælgelse af de socialt bedre stillede.

Vi må naturligvis også forlange, at samfundstjenesten ikke etableres på en måde, der medfører nedlæggelse af regulære, overenskomstlønnede arbejdspladser, og at det under denne forudsætning faktisk er muligt at finde rimeligt fornuftige områder for udførelsen af samfundstjenesten. Men disse sidste betingelser synes at falde sammen med ministerens egne, og ministeren hævder, at de vil kunne opfyldes, i det mindste for så vidt angår forsøgsordningen. At der er nogen uenighed om dette, f.eks. i Nordjylland, er en anden sag.

Vi går ud fra, at det alene er, fordi der er tale om en forsøgsordning, når man vil begrænse anvendelsen af samfundstjeneste så stærkt, at det på landsbasis formentlig vil overflødig gøre mindre end 200 afsoningspladser. Viser forsøget sig vellykket, skal an-

vendelsesområdet efter VS' mening udvides, og ikke kun geografisk.

I den forbindelse kan det undre os, at forsøgsordningen kun eller i det væsentlige kun tænkes udstrakt til berigelseskriminelle. I det forudgående betækningsarbejde og de forudgående diskussioner har også færdselskriminelle, spritbilister og voldskriminelle været nævnt.

Vi finder, at forsøget ville få større værdi, hvis det også omfattede disse kategorier. Det er muligt, som forskellige instanser har anført i høringssvar, at de ikke skal med i den endelige ordning, men det forekommer os helt ubegrundet og alene egnet til at reducere forsøgets værdi, hvis de allerede skal holdes ude af forsøgsordningen.

Specielt når det gælder unge og ofte førstegangsvoldskriminelle, finder vi, at det opdragelsesargument, som straffelovrådet ikke fandt særlig relevant, når det gjaldt spritbilister, er endda højest relevant og soleklart mere relevant, end det er for berigelseskriminelle, når aftjeningsstederne for samfundstjenesten tages i betragtning.

Erfaringerne fra forsøgsordningen kan næppe uden videre overføres til kriminalitetskategorier, som ikke har været med, men nok til noget grovere tilfælde af samme kategori, så vi vil opfordre ministeren til endnu en gang at overveje, om ikke forsøgsordningen bør omfatte disse andre kategorier og i hvert fald voldskriminalitet.

Vi må endelig forundres over, at straffelovrådet ikke har villet anbefale en undersøgelse af recidivet blandt personer, der kommer ind under forsøgsordningen. En sådan undersøgelse skal naturligvis ikke kunne bruges til udskydelse af en generel ordning, hvis alt i øvrigt taler herfor, men forsøget bør følges op også på dette punkt, og når ministeren siger, at spørgsmålet stadig overvejes, vil vi anbefale, at det ender med beslutning om opfølgende undersøgelse.

Bjørn Elmquist (V):

Ja, man bliver måske lidt forvirret, for nogle har korte bemærkninger, nogle er i gang med første omgang af ordførertalerne, og nogle er nu i gang med anden omgang. Jeg er i gang med anden omgang. Dette være bare sagt til almindelig orientering.